

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Valkoinen kyyhky -toimintatapa – Ehdotus EU-johtoiseksi globaaliksi rauhanrakentamisstrategiaksi”

(oma-aloitteinen lausunto)

(2019/C 228/05)

Esittelijä: **Jane MORRICE**

Komitean täysistunnon päätös	15.2.2018
Oikeusperusta	työjärjestyksen 29 artiklan 2 kohta oma-aloitteinen lausunto
Vastaava jaosto	”ulkosuhteet”
Hyväksyminen jaostossa	15.1.2019
Hyväksyminen täysistunnossa	20.3.2019
Täysistunnon nro	542
Äänestystulos (puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	160/3/2

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Euroopan unioni perustettiin rakentamaan rauhaa. Sille myönnettiin Nobelin rauhanpalkinto, mutta sillä ei ole varaa levätä laakereillaan. Sen sijaan nykyajan suurimman rauhanhankkeen tulisi ottaa oikeutettu paikkansa maailmanlaajuisena johtajana ja rauhaa rakentavana roolimallina Euroopassa ja muualla maailmassa. Euroopan unioni kohtaa nykyään vakavia olemassaolon kysymyksiin liittyviä haasteita, EU:n toimielinkenttä uudistuu kokonaisuvaltaisesti, ja samalla ensimmäisen maailmansodan päättymisestä on tullut kuluneeksi sata vuotta. Euroopan yhdentymisen historiassa tämä onkin EU:lle otollinen hetki toimia tiennäyttäjänä ja osoittaa uutta suuntaa rauhan rakentamiselle kaikkialla maailmassa.

1.2 Valkoinen kyyhky -toimintatapa on vertauskuvallinen ja konkreettinen etenemissuunnitelma. Se on ehdotus uudesta dynaamisesta EU-johtoisesta globaalista rauhanrakentamisstrategiasta, jossa keskitytään konfliktien estämiseen, kansalaisyhteiskunnan osallistamiseen ja tehokkaaseen viestintään koulutuksen ja tiedottamisen avulla, ja Pohjois-Irlannista Nikosiaan ulottuvasta Euroopan rauhanpolusta, jotta kansalaiset saataisiin sitoutumaan konkreettisesti EU:n ajamaan rauhanprosessiin ja jotta he saisivat valmiudet saavuttaa sen tavoitteet.

1.3 Tavoitteiden saavuttamiseksi ETSK kehottaa lisäämään EU:n uudessa talousarviossa merkittävästi konfliktien estämiseen osoitettuja varoja kaikissa EU:n ulkosuhteiden alaan kuuluvissa rauhanohjelmissä sekä lisäämään unionin jäsenvaltioiden välisen ja ulkomaankaupan, kehitysavun sekä kehitys- ja turvallisuuspolitiikan välistä johdonmukaisuutta ja yhtenäisyyttä.

1.4 ETSK suosittelee painokkaasti, että lisätään kansalaisyhteiskunnan osallistamista päätöksentekoprosessiin, kuten tapahtuu Pohjois-Irlannin Peace-ohjelman kaltaisissa EU:n rauhanrakennusaloitteissa kaikkialla maailmassa. Nämä hyötyvät liike-elämän, ammattiliittojen ja vapaaehtoissektorin aktiivisesta panoksesta.

1.5 Erasmus-ohjelman menestykseen viitaten ETSK kehottaa tehostamaan viestintää koulutuksen ja tiedottamisen roolin vahvistamiseksi ja EU:n ”rauhanrakentamissanoman” levittämiseksi ja unionin piiriin kuuluvien ja muiden kansalaisyhteisöjen keskinäisen oppimisen helpottamiseksi, sekä luomaan EU:n rauhanhankkeiden Valkoinen kyyhky -brändin niiden tunnettuuden lisäämiseksi unionissa ja sen ulkopuolella.

1.6 Kansalaisten aktiiviseksi sitouttamiseksi ETSK kehottaa perustamaan rauhanpolun, joka ulottuu Pohjois-Irlannista Nikosiaan ja yhdistää kaksi jakautunutta saarta Euroopan eri puolilla. Kuten Santiago de Compostelan kaltaisten kulttuurireittien suosio on osoittanut, vaeltajat tekevät tällaisia matkoja pyhiinvaelluksena tai oppiakseen lisää erilaisista kulttuureista inhimillisen vuorovaikutuksen välityksellä. Valkoinen kyyhky -polulla he oppivat myös rauhanperinnöstä, johon Euroopan unioni perustuu.

1.7 ”Valkoinen kyyhky” viittaa Columbanukseen, irlantilaiseen pyhiinvaeltajaan, jota on kuvattu Euroopan yhtenäisyyden suojelijaksi. Hän on myös moottoripyöräilijöiden suojelijaksi. Valkoinen kyyhky -polku seuraa hänen alkuperäistä reittiään Irlannista Ranskaan, Sveitsiin, Itävaltaan ja Italiaan ja kulkee läpi sodan ja konfliktien runtelemien seutujen, kuten länsirintaman, Etelä-Tirolin ja Balkanin niemimaan. Se on myös virtuaalinen reitti ja EU:n matkaa sodasta rauhaan kuvaava, huipputeknologiaa hyödyntävä historiankirja, joka kannustaa EU:n arvojen, kuten kunnioituksen, suvaitsevaisuuden ja keskinäisen ymmärryksen, säilyttämiseen elämäntapaan ja oppimiseen.

1.8 ETSK kehottaa EU:ta luomaan uuden globaalin rauhanrakentamisstrategian, jossa on kolme osa-aluetta:

Lohko 1 – Konfliktien estäminen, kansalaisyhteiskunta, johdonmukaisuus

- Kaksinkertaistetaan rauhanrakentamiseen osoitettu rahoitus kaikissa asiaan liittyvissä EU:n toimintapolitiikoissa, ja kiinnitetään erityisesti huomiota konfliktien estämiseen, sovinnon etsimiseen ja kulttuurienväliseen vuoropuheluun, mikä edistää suvaitsevaisuutta ja kunnioitusta unionissa ja sen ulkopuolella.
- Edistetään kansalaisyhteiskunnan järjestelmällistä osallistamista EU:n ulkosuhdepolitiikkaan liittyvän päätöksenteon kaikilla tasoilla ja rauhanrakentamiseen liittyvissä ohjelmissa.
- Lisätään EU:n puolustus-, kehitysapu-, kauppa- ja konfliktinratkaisustrategioiden johdonmukaisuutta ja yhtenäisyyttä kaikissa maailman maissa, joissa EU:lla on toimintaa.
- Sisällytetään Erasmus- ja Euroopan solidaarisuusjoukkojen kaltaisiin nuoriso-ohjelmiin rauhanrakentamiseen, unionin kansalaisuuteen, keskinäiseen kunnioitukseen ja suvaitsevaisuuteen liittyviä osia.
- Lisätään viranomaisten välistä ja valtioiden välistä koordinointia sekä kokemusten vaihtoa valtiollisten ja valtiosta riippumattomien rauhanjärjestöjen kanssa paikallis-, valtio- ja kansainvälisellä tasolla.

Lohko 2 – Tiedotus, viestintä, koulutus

- Järjestetään koulutusta sovittelun, neuvottelun ja vuoropuhelun aloilla paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten rauhanjärjestöjen kesken.
- Luodaan kannustimia, joilla edistetään Euroopan yhdentymiseen, rauhanrakentamiseen ja kansalaisvaikuttamiseen liittyvää opetusta ja oppimista perus-, toisen ja korkea-asteen koulutuksessa kaikkialla EU:ssa.
- Perustetaan eurooppalaiset rauhanrakennuskeskukset Belfastiin ja Nikosiaan sekä oppimiskeskuksia, jotka yhdistävät strategisia kohteita Valkoinen kyyhky -polun varrella.
- EU tunnustaa Valkoinen kyyhky -symbolin viralliseksi EU:n kaikkien rauhanhankkeiden merkiksi. Samalla lisätään hankkeiden velvoitetta tiedottaa unionin tuesta.
- Euroopan komissio panostaa EU:n rauhanhankkeista kertoessaan enemmän Valkoinen kyyhky -brändiin.

Lohko 3 – Euroopan rauhanpolku

Perustetaan EU:n Valkoinen kyyhky -työryhmä, jonka tehtävänä on käynnistää ja tukea

- paikallisyhteisöjen, alueellisten elimien, muiden olemassa olevien reittien, kuten WesternFrontWayn, sekä Valkoinen kyyhky -polun varrella olevien museoiden ja kulttuurikohteiden konsultointia
- yhteistyötä YK:n, Unescon, Etyj:n ja Euroopan neuvoston kaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa
- verkostoitumista maraton-, vaellus-, pyöräily- ja moottoripyöräilytapahtumien ja muunlaisten kansalaisaloitteiden kanssa
- *The Friends of St Columbanus* -ryhmän Euroopan neuvostolle osoittamaa hakemusta reitin viralliseksi tunnustamiseksi eurooppalaiseksi kulttuurireitiksi, joka olisi yksi Valkoinen kyyhky -polkuun kuuluvista yhteyksistä
- logistiikan valmistelua Irlannista Kyprokselle ulottuvan polun rakentamiseksi entisten konfliktialueiden läpi ja "sivupolkujen" rakentamiseksi alueille, jotka ovat antaneet merkittävän panoksen rauhan rakentamiseen, kuten Skandinavian maat, Keski- ja Itä-Eurooppa
- taloudellista ja teknistä tukea virtuaalitodellisuutta hyödyntävälle Valkoinen kyyhky -toimintatavalle, jota käytetään tulevaisuudessa oppilaitoksissa kaikkialla unionissa huipputeknologiaan pohjaavana historiankirjana
- Valkoinen kyyhky -polun vuorovaikutteista verkkoversiota, joka yhdistää kohteet ja rauhankeskukset ja tarjoaa kertovan elementin niille, jotka eivät kykene kulkemaan reittiä jalan.

2. Taustaa

2.1 Euroopan unionin nykyään kohtaamat vakavat haasteet uhkaavat Eurooppa-aatteen ydintä. Pakolais- ja maahanmuuttoaalto, rahoituskriisi, säästötoimet, ekstremismi, turvallisuusuhkat, poliittinen kahtiajakautuminen ja brexitin vaikutus ovat ravistelleet EU:ta perustuksiaan myöten. EU:n kyvyttömyys reagoida asianmukaisesti vastauksia ei voi jatkua, jos halutaan Euroopan tähän mennessä pisimmän rauhanajan kestävä. Tilanteen äärimmäisen epävakauden huomioon ottaen EU:n on reagoitava myönteisillä, kunnianhimoisilla, luovilla ja rakentavilla toimilla, ja unionin vision tulee heijastaa Eurooppa-hankkeen ydintehtävää eli rauhan edistämistä ja ylläpitämistä.

2.2 EU:n rauhanhankkeen menestymisen ansiosta eurooppalaisten uudet sukupolvet ovat säästyneet ensi käden kokemuksilta sodan todellisuudesta. Muistuttamalla kansalaisia lähtökohdastaan EU luo uudelleen yhdistävän ihanteen, joka vahvistaa EU:n ja sen tehtävän uskottavuutta. Tavoitteiden saavuttamiseksi EU:n on työskenneltävä uusien voimien rauhan rakentamiseksi kaikkialla maailmassa, mutta myös itse Euroopassa. Vaihtamalla kokemuksia ruohonjuuritason konfliktien ratkaisemisesta sekä eri kulttuurien, yhteisöjen ja maiden välisistä kompromisseista ja yhteisymmärryksestä EU voi vahvistaa ja edistää perusarvojaan eli vapautta, oikeutta, tasa-arvoa, suvaitsevaisuutta, solidaarisuutta ja demokratiaa kaikkialla.

2.3 Ulkopuolisten silmin EU olisi nähtävä rauhan, demokratian ja ihmisoikeuksien puolustajana kaikkialla maailmassa. Esimerkiksi Syyrian, Afganistanin ja Jemenin konfliktit ovat kuitenkin pakottaneet meidät tarkastelemaan kriittisesti tapaa, jolla EU reagoi sotilaallisista toimista aiheutuviin humanitaarisiin kriiseihin. Saavuttaakseen asetetut tavoitteet ja noudattaakseen periaatteitaan EU:lla on moraalinen velvollisuus ajatella geopolittisia ja taloudellisia etuja pidemmälle ja suojella konflikteihin joutuneiden viattomien uhrien ja erityisesti lasten henkeä. EU:n varat voivat antaa merkittävän panoksen ihmisten elinolojen parantamiseksi konfliktialueilla, mutta tulokset ovat rajallisia. Keskittymällä konfliktien estämiseen alueilla, missä rauha ja turvallisuus ovat uhattuina, ja tekemällä tiivistä yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan kanssa EU voi kasvattaa ruohonjuuritason sitoutumista ja lisätä pysyvän rauhan todennäköisyyttä.

2.4 Koska lähtökohtaisesti jokainen rauhaan sijoitettu euro säästää seitsemän euroa puolustusmenoissa, ETSK kehottaa EU:ta asettamaan rauhan rakentamisen etusijalle EU:n uutta talousarviota koskeissa ehdotuksissa (monivuotinen rahoituskehys 2021–2027). Euroopan komission ehdottamalla, kymmenen miljardin euron panoksen saavalla uudella Euroopan rauhanrahastolla tulisi olla aito rauhanrakentamisen ulottuvuus, niin että sen toimintaan osallistuisi aktiivisesti paikallisia ja kansainvälisiä kansalaisyhteiskunnan sidosryhmiä, sillä olisi kaksisuuntaista vaihtoa toimijoiden välillä, keskuksia tietämyksen siirtoa varten ja strategia, jonka avulla se kykenee levittämään viestiään kaikkialla maailmassa. ETSK kehottaa myös panemaan kaikilta osin täytäntöön vuonna 2016 vahvistetun ulko- ja turvallisuuspoliittisen globaalistrategian, jolla pyritään estämään konflikteja, edistämään ihmisten turvallisuutta, puuttumaan epävakauden perussyihin ja työskentelemään turvallisemman maailman hyväksi.

3. Tausta – muistaminen, juhlistaminen, tiedottaminen

3.1 Nyt kun ensimmäisen maailmansodan päättymisestä on kulunut sata vuotta, EU:n kansalaiset ovat paitsi muistaneet kaatu-neita pohtineet myös konfliktin hintaa. Tarkastelemalla rauhaan johtanutta tapahtumakulkua päättäjät saavat oppia historiasta ja rauhanprosessien kehkeytymisestä. Tärkeiden rauhanaikojen palauttaminen mieleen muistuttaa sodan perinnöstä ja solidaarisuuden hengestä sen jälkeen. Tuleviin vuosiin osuu useita keskeisten tapahtumien merkipaaluja, kuten 30 vuotta Berliinin muurin murtumisesta ja Libanonin rauhasta (2019) ja 25 vuotta Daytonin rauhansopimuksesta (2020). Vuonna 2018 oli myös pitkänperjantain eli Belfastin sopimuksen 20-vuotispäivä ja Kolumbian rauhansopimuksen kaksivuotispäivä. Tuomalla esiin näille sopimuksille antamansa tuen EU edistää pyrkimystensä arvostusta kaikkialla maailmassa.

3.2 Kulttuuriperinnön eurooppalaisen teemavuoden innoittamana pyrkimykseen tehostaa Euroopan oppimisprosessia konfliktien pohjalta yhteistä hyvää edistäväksi voimatekijäksi pitäisi sisältyä kulttuuri tärkeänä uutena osatekijänä. Euroopan komission korkea edustaja Federica Mogherini on korostanut kulttuuridiplomatian merkitystä keskeisenä välineenä EU:n kansainvälisissä diplomaattisuhteissa. Esimerkit kulttuuriperintökohteiden suojelusta kulttuuri-identiteettien ja kielten edistämiseen auttavat luomaan vakaita poliittisia yhteisöjä, joissa erilaiset etniset, kansalliset, uskonnolliset ja kielelliset ryhmät tuntevat olonsa turvalliseksi ja pystyvät toimimaan yhdessä rauhanomaisesti. Samalla kun tunnustetaan kulttuuridiplomatian edut EU:n ulkosuhteissa Euroopan kasvava sisäinen polarisoituminen huomioon ottaen, käsitettä voidaan soveltaa myös puuttuttaessa EU:n sisäisiin erimielisyyksiin. 500-luvulla elänyt irlantilainen pyhiinvaeltaja Columbanus⁽¹⁾, jota on kuvattu yhtenäisen Euroopan suojeluspyhimykseksi, tarjoaa perinnön, tarinan ja kulttuurisen yhteyden EU:n uudelle globaalille strategialle, jonka tarkoitus on edistää yhteisymmärrystä ja yhteistyötä rauhan avulla. Sen vuoksi aloitteen nimeen sisältyy rauhan symboli, valkoinen kyyhky – *White Dove*.

4. Valkoinen kyyhky -toimintatapa

Valkoinen kyyhky -toimintatapa yhdistää sosiaalisen vuorovaikutuksen uudenaikaiset menetelmät ikiaikaisiin viestinvälittämistapoihin ja luo siten EU:lle uuden suunnan yhdistämällä sen menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden.

⁽¹⁾ EU:n "isä" Robert Schuman kuvasi 500-luvulla elänyttä pyhiinvaeltajaa "kaikkien yhtenäisen Euroopan rakentamiseen tähtäävien suojeluspyhimykseksi".

4.1 *Otetaan edelläkävijän asema – tuodaan EU:n johtajuutta maailmanlaajuiseen rauhanrakennustyöhön*

Tukemalla aktiivisesti vakaiden, oikeudenmukaisten ja vauraiden yhteiskuntien luomista kaikkialla maailmassa EU menee pelkkää rauhan edistämistä pidemmälle. Vaikka EU:n pyrkimykset eivät aina onnistukaan niin kuin toivotaan, EU:n arvojen tunnetuksi tekeminen kannustaa sisäisistä konflikteista kärsiviä maita väkivallattomaan kehitykseen. Erinomaisia esimerkkejä ovat Pohjois-Irlannissa toteutettu EU:n Peace-ohjelma ja EU:n tuki Kolumbian rauhanprosessille. Yksi esimerkki sitoutumisesta on myös vuonna 2015 julkistettu EU:n nuorisostrategia, jonka tarkoituksena on estää eurooppalaisten nuorten syrjäytyminen. Lisäämällä kulttuuri-, puolustus-, kehitysapu-, kauppa- ja konfliktinratkaisustrategioidensa johdonmukaisuutta ja yhtenäisyyttä keskinäisesti ja kansainvälisten järjestöjen kanssa EU voisi ottaa johtoaseman globaalin rauhan rakentamisessa.

4.2 *Annetaan esimerkkiä tiedotuksen, viestinnän ja koulutuksen avulla*

Näyttämällä tietä esimerkillään ja tekemällä keskeisiä arvojaan tunnetuksi EU voi osoittaa suuntaa hyödyntämällä tiedotusta, koulutusta ja viestintää strategioinaan aiempaa luovemmin. Ruohonjuuritason rauhanrakentajien välinen kokemusten vaihto Euroopassa ja sen ulkopuolella on keskeisen tärkeää. Sovittelun, neuvottelun, vuoropuhelun ja yhteisymmärryksen kehittämisen aloilla koulutusta tarjoavien Euroopan rauhankeskusten perustaminen, kuten aiemmissa komitean lausunnoissa ehdotetaan ⁽²⁾, ja yhteistyö kansalaisyhteiskunnan rauhanrakentajien kanssa on aivan olennaista. Esittelemällä työtään riittävän resurssein varustettujen ja tarkkaan kohdennettujen koulutus- ja tiedotusohjelmien avulla EU kykenee kasvattamaan ymmärrystä rooliaan kohtaan ja perustelevaan pyrkimyksensä kansalaisille ja osoittaa heille monikulttuurisen aktiivisuuden arvon sekä palauttaa heidän uskonsa Eurooppa-hankkeen lähtöajatukseseen.

4.3 *Kuljetaan polkua – kaikkien ulottuvilla oleva kulttuurireitti*

4.3.1 Pysyvä Pohjois-Irlannista Nikosiaan ulottuva rauhanpolku kutsuu ihmisiä kaikilta elämänalueilta fyysisiin ja henkisiin pyrkimyksiin, joiden tarkoituksena on luoda uusia ystävyksiä ja tavata ihmisiä, jotka ovat halukkaita jakamaan kokemuksiaan konflikteista. Euroopan halki kulkeva 5000 kilometrin mittainen kulttuurireitti seuraa Columbanuksen jalanjälkiä vieden pyhiinvaeltajan alkuperäistä reittiä pidemmälle Irlannista Italiaan läpi sodan ja konfliktien runtelemien alueiden, kuten länsirintaman, Etelä-Tirolin ja Balkanin niemimaan, ja yhdistää ihmisiä ja paikkakuntia matkan varrella. Vaeltajat kuulevat tarinoita konfliktien jättämästä perinnöstä ja ennen kaikkea rauhanrakentamisen mekanismeista. Valkoinen kyyhky -polulle luodaan myös oppimiskeskuksia ja pohjoiseen, itäiseen, keskiseen ja eteläiseen Eurooppaan ulottuvia sivupolkua, jotta vaeltajat voivat valita reittinsä ja käydä niin monissa paikoissa kuin haluavat. Valkoinen kyyhky -toimintatavan avulla edistettäisiin tällaisten sivupolkujen ulottamista sekä EU:n alueille että unionin ulkopuolelle luodaten paitsi fyysisiä kulkureittejä myös kulttuurisia yhteyksiä (esimerkiksi Skotlantiin ja erityisesti Ionaan). Niin ikään voidaan määrittää Ukrainan ja Lähi-idän kaltaisille seuduille linkittyviä rauhanrakentamista edistäviä yhteyksiä. Näin toimimalla voitaisiin myös löytää keinoja luoda yhteyksiä muihin jo vakiintuneisiin reitteihin, kuten Pyhän Jaakobin (Santiago de Compostelan) pyhiinvaellusreittiin.

4.3.2 Reittiin kuuluu myös verkkoportaali, jonka avulla luodaan virtuaalinen ja interaktiivinen kokemus ja esitellään kutakin kohdetta audiovisuaalisin keinoin. Esittelyt sisältävät samat reitin varrella suusanallisesti kuultavat tarinat niille, joiden liikuntakyky ei ole riittävä Valkoinen kyyhky -polun kulkemiseen. Virtuaalista polkua on tarkoitus käyttää myös rauhanrakentamisen opetusvälineenä kouluissa, ja sen avulla voidaan kulloisenkin paikallishistorian ja mahdollisten reittiin nivoutuvien yhteyksien pohjalta kehittää luovuutta ja ymmärtämystä entisestään ja siten edistää sitä, että asia koetaan laajalti omaksi kaikkialla EU:ssa ja sen ulkopuolella. Sen mallina on väestönsuojelun ja konfliktien estämisen perustason koulutuksessa käytetty teknologia, ja se antaa tekotodellisen kokemuksen konfliktista ja rauhanrakentamisesta. Teknologia-avusteisena oppimateriaalina tämä täyttää digitaalijan koulutukselliset vaatimukset ja täydentää perinnäisiä opetustekniikoita, joissa keskitytään pikemminkin sodanlietsojiin kuin rauhaa rakentaviin ihmisiin.

5. *EU:n uusi talousarvio (monivuotinen rahoituskehys) rauhanrakentamisen ja kansalaisyhteiskunnan osallistamisen maksimoimiseksi*

5.1 Vaikka rauhanrakentamisen ratkaisujen löytäminen ei ole yksinkertaista, on keinoja muuttaa strategioita ja painopisteitä konfliktien pahimpien vaikutusten lieventämiseksi. EU:n talousarvion uudistaminen tarjoaa arvokkaan mahdollisuuden tähän luomalla ”johdonmukaisuutta, koordinoitua ja täydentävyyttä” EU:n rauhanrakentamispoliittikkojen välille ja Euroopan komissioon, missä rakenteiden monimutkaisuus tekee unionin ulkosuhdehallinnon ja muiden tahojen välisestä käytännön koordinaatiosta haastavaa. Samalla on varmistettava kauppa-, kehitysapu-, turvallisuus- ja kehityspoliittikkojen välinen johdonmukaisuus ja tunnustettava tarve sovittaa EU:n toimielimien, EU:n jäsenvaltioiden ja muiden tärkeiden avunantajien välillä politiikka ja käytäntö yhteen.

⁽²⁾ ETSK:n lausunto Pohjois-Irlannin rauhanprosessista, annettu 23.10.2008 (EUVL C 100, 30.4.2009, s. 100).

ETSK:n lausunto aiheesta ”Euroopan unionin rooli rauhan lujittamisessa ulkosuhteissa: hyviä käytänteitä ja tulevaisuuden näkymiä”, annettu 19.1.2012 (EUVL C 68, 6.3.2012, s. 21).

5.2 Keskittyminen konfliktien ehkäisemiseen

Ulkosuhteisiin liittyvissä EU:n talousarvioehdotuksissa vuosiksi 2021–2027 on annettava rauhanrakentamiselle tärkeämpi sija. Ehdotuksiin sisältyy turvallisuusalan määrärahojen lisääminen 40 prosentilla 4,8 miljardiin euroon, uuden puolustusrahaston luominen 13 miljardilla eurolla, 6,5 miljardin osoittaminen sotilaalliseen liikkuvuuteen Verkkojen Eurooppa -välineestä ja ulkoisen toiminnan rahoituksen lisääminen 26 prosentilla eli 120 miljardiin euroon. Lisäksi Euroopan komission ehdotus ”talousarvion ulkopuolisesta” 10,5 miljardin määrärahasta Euroopan rauhanrahastolle tarkoitettuna yhteisiin toimiin EU:n ulkopuolisissa maissa on ihanteellinen pyrittäessä varmistamaan, että EU:n toimet todella soveltuvat konfliktien estämiseen. Vuonna 2017 EU antoi vakautta ja rauhaa edistävään välineeseen kuuluvaa uudenlaista tukea koskevan asetuksen edistääkseen sotilaallisten toimijoiden valmiuksien kehittämistä – ”turvallisuuden ja kehityksen edistäminen valmiuksia kehittämällä”. EPLO (*European Peacebuilding Liaison Office*) on toistuvasti esittänyt huolensa siitä ja tarpeesta lisätä kansalaisyhteiskunnan osuutta toiminnassa.

5.3 Kansalaisyhteiskunnan osallistaminen – naiset ja nuoret etusijalle

Yhä laajemmin tunnustetaan, että kansalaisyhteiskunnalla on tärkeä rooli rauhanrakentamisstrategioiden tehokkuuden ja jatkuvuuden varmistamisessa pitkällä aikavälillä. Yhteistyö paikallisten ruohonjuuritason toimijoiden kanssa auttaa sekä parantamaan konfliktien ymmärtämistä alhaalta ylöspäin tarkasteltuna että lisäämään ihmisten sitoutumista prosessiin paikallistasolla edistämällä konfliktiriskit paremmin huomioon ottavaa rauhan rakentamista ja positiivista vahvistamista. YK:n päätöslauselmassa 2419 korostetaan nuorten roolia rauhansopimusten vaatimassa neuvottelussa ja täytäntöönpanossa, ja naisten roolia tähdennetään YK:n päätöslauselmassa 1325. Myös ammattijärjestöjen toiminnalla ja kaikenkokoisilla liikeyrityksillä on merkittävä rooli kansalaisyhteiskunnan liikkeelle saamisessa. Muita heikommassa asemassa olevat ryhmät ja erityisesti uhrit on otettava huomioon asiantuntevalla tavalla, minkä lisäksi hyvien naapuruussuhteiden mukainen lähestymistapa on tärkeä ihmisten vuorovaikutuksessa yhteisöissä ja työpaikoilla. Myös EU:n ja kansalaisyhteiskunnan välisellä järjestelmällisellä vuoropuhelulla voidaan luoda urauurtavia ja kestäviä suhteita, kuten ETSK on osoittanut suhteissa EU:n naapureihin Afrikassa, Aasiassa ja muualla.

5.4 EU:hun liittyvän tietoisuuden lisääminen

Koska kansalaisten tietoisuus EU:n rauhanrakentamistyöstä on vähäistä, uudessa talousarviossa on annettava enemmän painoa tiedotukselle, koulutukselle ja viestinnälle ja erityisesti niin perinteisen kuin sosiaalisen median hyödyntämiselle. Vaikka huoli sosiaalisen median vaaroista ja sen demokraattisille valtioille mahdollisesti aiheuttamasta uhasta onkin todellinen, median hyödyntäminen myönteisten muutosten aikaansaamiseksi on liian vähäistä. Rauhanjournalismin, kulttuuridiplomatian ja kulttuurienvälisen vuoropuhelun tulisi saada lisää resursseja EU:n uudessa talousarviossa. Myös koulutuksella on tärkeä rooli, koska sen avulla opetetaan lapsia ja nuoria paitsi ”suvaitsemaan”, myös kunnioittamaan erilaisuutta. Tästä ovat olleet esimerkkinä erityinen EU:n ohjelmayksikkö ja yhdenmetyt koulutuksen aloite (*Integrated Education Movement*) Pohjois-Irlannissa.

5.5 Parhaiden käytäntöjen jakaminen

EU:lla on valtavasti kokemusta muun muassa Kaakkois-Aasian, Lähi-idän, Keski-Amerikan, Balkanin niemimaan ja Saharan eteläpuolisen Afrikan alueilta. Osa tästä työstä on ollut hyvin menestyksekkästä, osa ei. Ottaen oppia historiasta EU:n on kunnioitettava ja edistettävä eettistä toimintatapaa, josta esimerkkinä on kaivos- ja kaivannaisteollisuuden avoimuutta koskeva aloite ⁽³⁾. Kannustamalla kansalaisyhteiskunnan kattavaan osallistumiseen perustuvia prosesseja se auttaa torjumaan riistoa ja korruptiota ja edistämään hyvää hallintotapaa. Niin huonot kuin hyvätkin kokemukset on hyödynnettävä politiikan suunnittelussa. Vaikka ei olekaan olemassa yhtä kaikille sopivaa toimintamallia, on olemassa konfliktialueille yhteisiä perusperiaatteita, joita ei voida jättää huomiotta. Kokemuksen vaihto etenkin sisäisten ja ulkoisten toimien välillä olisi organisoitava paremmin, koska siitä on toistaiseksi puuttunut järjestelmällinen lähestymistapa yhteiseen oppimiseen nähden. Kyseessä on hukattu mahdollisuus ja vakava poliittinen virhe, mihin on puututtava.

5.6 Tulevat toimet

Kun sodasta on kulunut sata vuotta ja kun juhlistetaan rauhaa ja kulttuuriperintöä, EU:lla on mainio tilaisuus osoittaa uudestaan arvonsa maailmassa paitsi taloudellisenä voimatekijänä myös rauhan rakentamisen, turvaamisen ja edistämisen globaalina johtajana. Keskittymällä rauhaan terrorismin uhatessa sekä Euroopassa että sen ulkopuolella EU voi hyödyntää omaa kokemustaan esimerkkinä siitä, mikä on mahdollista saavuttaa, mutta mitä on myös jatkuvasti vaalittava kulttuurienvälisen vuoropuhelun, suvaitsevaisuuden, solidaarisuuden ja keskinäisen kunnioituksen edistämiseksi.

Koska Valkoinen kyyhky -toimintatapa tarjoaa etenemissuunnitelman EU-johtoiselle globaalille rauhanrakentamisstrategialle sekä konkreettisen ja virtuaalisen reitin vaeltajille, se on malliesimerkki tavasta elää, oppia ja olla yhteydessä muihin yhä globalisoituneemassa maailmassa. Sosioekonomisilta, uskonnollisilta ja kulttuurisilta taustoiltaan erilaiset, erilaisista yhteisöistä olevat ja eri-ikäiset ihmiset kokoontuvat yhteen EU:n eri kolkista ja unionin ulkopuolelta oppimaan uutta erilaisista kulttuureista ja perinteistä ja luomaan uusia yhteyksiä, jotka perustuvat EU:n arvojen parempaan ymmärtämiseen.

⁽³⁾ Kuten mainitaan ETSK:n lausunnossa ”EU:lle elintärkeiden tuotteiden tuonnin turvaaminen unionin nykyisen kauppapolitiikan ja muiden asiaan liittyvien politiikkojen avulla”, 16.10.2013 (EUVL C 67, 6.3.2014, s. 47).

Reitin merkitseminen Valkoinen kyyhky -symbolilla ei olisi ainoastaan kunnianosoitus EU:n rauhanrakentamistyölle kaikkialla maailmassa vaan tarkoittaisi myös uutta visiota Euroopalle ja toivon viestiä yhä haastavammassa maailmassa.

Jos rauhanrakentamisen politiikassa on tahtoa, on siihen tarjolla myös Valkoinen kyyhky -toimintatapa.

Bryssel 20. maaliskuuta 2019.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Luca JAHIER
